

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ MIGRACIJOS DEPARTAMENTĄ PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJĄ

2023-10-12 Nr. 4D-2023/1-701
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2023 m. liepos 3 d. gavo X (toliau – Pareiškėjas) skundą dėl Migracijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau MD) pareigūnų veiksmų (neveikimo), atsakyme nenurodžius apskundimo tvarkos, bei Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – VRM, Vidaus reikalų ministerija, Ministerija) pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai neatsakant į prašymą (toliau – Skundas).

2. Skunde, be kitų aplinkybių, nurodoma:

2.1. „[...] prašyme prašytos informacijos MD pateikti negalėjo. MD nepaaiškino į kokią įstaigą kreiptis, kad gauti informaciją. MD akto apskundimo tvarkos neišaiškino [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „[...] 2023-04-16 buvo kreiptasi su prašymu dėl informacijos pateikimo [...]. 2023-05-24 aktu Nr. PSA-564 Vyriausybės kanceliarijos tarnautojos [...] pateikė atsakymą [...], kuriame, be kita ko, nurodė: „Atsižvelgdami į tai, kad Jus dominančiu laikotarpiu klausimus dėl Lietuvos Respublikos piliečio paso išdavimo asmenims sprendė vidaus reikalų tarnybos, kurios taip pat kontroliavo, kaip vykdomi Lietuvos Respublikos piliečio paso nuostatai, siunčiame Jūsų kreipimąsi Vidaus reikalų ministerijai [...]“.

[...] Vyriausybės kanceliarija formaliai persiuntė [...] kreipimąsi Vidaus reikalų ministerijai iš kurios atsakymas nebuvo gautas. [...]“

3. Pareiškėjas Seimo kontrolierės prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierė 2023 m. liepos 14 d. raštu Nr. 4D-2023/1-701/3D-102 kreipėsi į VRM prašydama paaiškinti Skunde aprašytas aplinkybes. Atsakymo negavusi Seimo kontrolierė 2023 m. rugsėjo 7 d. raštu Nr. 4D-2023/1-701/3D-1852 pakartotinai kreipėsi į VRM prašydama paaiškinti Skunde aprašytas problemas.

2023 m. spalio 2 d. Seimo kontrolierė gavo VRM 2023 m. spalio 2 d. raštą Nr. 1D-4925.

Šiame rašte ir prie jo pridėtuose dokumentuose rašoma:

4.1. „Vidaus reikalų ministerija atsakė į Vyriausybės kanceliarijos persiūtą X prašymą informacijos. Pareiškėjo prašomos informacijos neradome. Savo iniciatyva pateikėme kitą susijusią informaciją. Buvo laukiama, kol senas aplinkybes galintys žinoti darbuotojai grįš iš atostogų, archyve ieškoma pridėtų teisės aktų, todėl šis atsakymas užtruko.“

4.2. VRM pateikė atsakymą Pareiškėjui 2023 m. rugsėjo 26 d. raštą Nr. 1D-4837, kuriame nurodoma: „Nagrinėjome Vyriausybės kanceliarijos persiūtą (2023-05-24 Nr. PSA-564) Jūsų prašymą pateikti Vyriausybės nustatytą pareigūnų ir kitų asmenų, 1990-1993 metais atsakingų už Lietuvos Respublikos piliečio paso nuostatų vykdymą, sąrašą. Vidaus reikalų ministerija tokio Vyriausybės patvirtinto sąrašo nežino, todėl pateikti negalime.“

Vidaus reikalų ministerija teiravosi trijų ilgamečių ministerijos darbuotojų pilietybės ir asmens dokumentų srityje, tačiau ir jie tokio sąrašo neprisimena. Buvo laukiama, kol darbuotojai grįš iš atostogų, archyve ieškoma pridedamų teisės aktų, todėl šis atsakymas užtruko.

Pagal paklausimo temą teikiame vidaus reikalų ministro patvirtintą Lietuvos Respublikos piliečio paso nuostatų vykdymo instrukciją (1991-05-31 ir 1992-01-10 redakcijos).

Kaip nurodėme mes, Migracijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, Vyriausybės kanceliarija, 1990–1993 metais inicijuoti Jūsų senelio Lietuvos pilietybės pripažinimą ir paso išdavimą turėjo jo atstovas/globėjas/rūpintojas. Dėl to, kad nevyko pilietybės pripažinimo procesas, vidaus reikalų sistemos pareigūnai nėra kalti.“

5. Su Skundu Pareiškėjas pateikė MD 2023 m. gegužės 15 d. raštą Nr. 10K-5588 atsakymą, kuriame rašoma: „[...] išnagrinėjo 2023-04-17 elektroniniu paštu gautą patikslinimą dėl 2023-03-15 kreipimosi. Migracijos departamento Pilietybės skyrius, atlikęs papildomą patikrinimą pagal Jūsų patikslintus duomenis, informuoja, kad neturi duomenų apie tai, kad Jūsų senelis [...] būtų kreipęsis dėl Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimo ir būtų įgijęs Lietuvos Respublikos pilietybę. Pažymime, jog Lietuvos Respublikos piliečio paso išdavimo tvarka, galiojusi 1991 – 1993 m. reglamentuota Lietuvos Respublikos piliečio paso nuostatuose, kurie patvirtinti Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos 1990-11-08 nutarimu Nr. I-7661. Migracijos departamento Pilietybės skyriaus vertinimu, [...] Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimo klausimu turėjo rūpintis įstaiga, atsakinga už [...] globą. Atsakydami į Jūsų prašymą pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytą pareigūnų ir kitų asmenų, atsakingų už Lietuvos Respublikos piliečio paso nuostatų vykdymo, sąrašą, bei pateikti pareigūno, kuris buvo atsakingas už [...], kuris gyveno <...> globos namuose kontaktinius duomenis, negalime, kadangi Migracijos departamento Pilietybės skyrius tokių duomenų neturi.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

6. *Viešojo administravimo įstatymo* (toliau – VAI):

1 *straipsnis* – „1. Šis įstatymas nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; ūkio subjektų veiklos priežiūros pagrindines nuostatas; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje“.

2 *straipsnis* – „10. Prašymas – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus“.

10 *straipsnis* – „4. Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. Jeigu prašymas ar skundas gautas po darbo valandų, poilsio ar šventės dieną, jo gavimo diena laikoma po jos einanti darbo diena. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali

būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys“.

11 straipsnis – „1. Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles“.

14 straipsnis – „Asmuo turi teisę apskųsti viešojo administravimo subjekto priimtą administracinį sprendimą arba veiksma (neveikimą), taip pat viešojo administravimo subjekto vilkinimą atlikti jo kompetencijai priskirtus veiksmus šio įstatymo nustatyta tvarka tam pačiam viešojo administravimo subjektui arba aukštesniam pagal pavaldumą viešojo administravimo subjektui, arba kitų įstatymų, reglamentuojančių ginčų, kylančių iš administracinių teisinių santykių, nagrinėjimą, nustatyta tvarka išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijai, arba administraciniam teismui.“

7. Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (toliau – Taisyklės):

1 punktas – „Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja prašymų ir skundų nagrinėjimą ir asmenų aptarnavimą viešojo administravimo subjektuose, taip pat subjektuose, kurie teikia viešąsias paslaugas ir nagrinėja prašymus ir skundus dėl šių viešųjų paslaugų (toliau – institucijos)“.

32 punktas – „Prašymai ir skundai, išskyrus prašymus ir skundus, į kuriuos Taisyklių 18 punkte nustatyta tvarka galima atsakyti iš karto arba ne vėliau kaip artimiausią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nurodytus terminus“.

45 punktas – „Į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį: 45.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą vieną iš Viešojo administravimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinių paslaugų (ar prašomas kelias administracines paslaugas) arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti; 45.2. į prašymą pakonsultuoti asmenį jam aktualiu klausimu atsakoma suteikiant konsultaciją pagal institucijai nustatytą kompetenciją arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti; 45.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma Viešojo administravimo įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka. 45.4. į prašymą, nenurodytą Taisyklių 45.1–45.3 papunkčiuose, atsakoma laisva forma“.

47 punktas – „Atsakyme į prašymą ar skundą arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo turi būti informuojamas apie tokio atsakymo ar pranešimo apskundimo tvarką, vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsniu, nurodant konkrečios institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas.“

8. Vidaus reikalų ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 291:

1 punktas – „Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija [...] yra Lietuvos Respublikos valstybės įstaiga“.

2 punktas – „Vidaus reikalų ministerija savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, Europos Sąjungos teisės aktais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymu, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu, kitais Lietuvos Respublikos Seimo priimtais įstatymais ir teisės aktais, Respublikos Prezidento dekretais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės [...] nutarimais, Ministro Pirmininko potvarkiais, taip pat šiais nuostatais“.

16 punktas – „Vidaus reikalų ministerija taip pat atlieka šias funkcijas: [...] 16.14. nagrinėja asmenų prašymus ir skundus, priskirtinus ministerijos kompetencijai“.

9. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT):

9.1. 2012 m. rugpjūčio 31 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. AS520-592/2012; 2012 m. rugsėjo 21 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. AS492-440/2012; 2013 m. rugsėjo 11 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. AS858-753/2013; 2015 m. balandžio 1 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. eAS-587-438/2015) nurodė:

„Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje nustatytas reikalavimas, jog individualiame administraciniame akte turi būti nurodyta akto apskundimo tvarka, nustato pareigą individualų administracinį aktą priimančiam viešojo administravimo subjektui sprendime nurodyti tokius duomenis, iš kurių be papildomų informacijos šaltinių (įstatymų, poįstatyminių teisės aktų) ir laiko sąnaudų pareiškėjui, nepriklausomai nuo jo išsilavinimo, amžiaus, būtų visiškai aišku, kokiai institucijai (institucijos pavadinimas, adresas) ir per kokį terminą (nurodant ar terminas skaičiuojamas nuo sprendimo priėmimo, ar nuo individualaus akto gavimo dienos) gali būti paduotas skundas. Administracinio akto apskundimo tvarkos neišaiškinimas tinkamai nesiderina su geru viešuoju administravimu bei Konstitucijoje įtvirtintu principu, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, gali suvaržyti asmens teisę kreiptis į išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka instituciją ar teismą.“

9.2. 2021 m. gruodžio 8 d. administracinės bylos Nr. eA-3183-789/2021 nutartyje LVAT konstatavo:

„Valstybės institucijoms, įstaigoms, pareigūnams ir kitiems atitinkamus įgaliojimus turintiems asmenims kyla pareiga vadovautis Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintais gero viešojo administravimo, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia principais. Valdžios institucijos, siekdamos įgyvendinti gero viešojo administravimo principą, užtikrinti žmogaus teisių ir laisvių bei privataus asmens, kaip silpnesnės santykio su viešąja administracija šalies, apsaugą, privalo bet kurioje situacijoje vadovautis fundamentaliais protingumo, teisingumo, sąžiningumo principais, sprendimų priėmimo metu atsižvelgti į susiklosčiusių faktinių aplinkybių visumą (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. kovo 4 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A552-385/2014, 2017 m. balandžio 10 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-322-552/2017, 2017 m. spalio 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-4221-502/2017). Atsakingo valdymo (gero administravimo) principas įtvirtina viešojo administravimo subjekto pareigą imtis aktyvių veiksmų (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. liepos 31 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1547-502/2015). Iš gero administravimo principo išplaukia, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus (vykdydamos valdžios funkcijas), privalo dirbti rūpestingai (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. sausio 8 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1-502/2015, 2015 m. kovo 26 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A-1069-502/2015)“.

Tyrimo išvados

10. Atsižvelgiant į Skunde nurodytas aplinkybes, tyrimo metu surinktą informaciją ir teisinį reglamentavimą, tyrimo išvados bus pateikiamos dėl kiekvienos iš šių dalių atskirai:

- 10.1. dėl MD pareigūnų veiksmų (neveikimo) atsakyme nenurodžius apskundimo tvarkos;
- 10.2. dėl VRM pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai neatsakant į prašymą.

Dėl MD pareigūnų veiksmų (neveikimo) atsakyme nenurodžius apskundimo tvarkos

11. Skunde rašoma, kad MD pareigūnai pateikė Pareiškėjui atsakymą, tačiau jame nenurodė apskundimo tvarkos.

12. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas 2023 m. balandžio 17 d. elektroniniu paštu kreipėsi į MD administraciją prašydamas suteikti informaciją. MD į šį Pareiškėjo prašymą pateikė atsakymą 2023 m. gegužės 15 d. raštu Nr. 10K-5588 kuriame, nurodė priežastis, dėl ko

prašoma informacija negali būti pateikta, ir atsakė į klausimus, tačiau neinformavo Pareiškėjo apie tokio atsakymo apskundimo tvarką.

Taisyklių 47 punkte yra aiškiai nurodyta, jog atsakyme į prašymą ar skundą asmuo turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant konkrečios institucijos, kuriai gali būti paduotas skundas, pavadinimą ir adresą, taip pat terminą, per kurį gali būti pateiktas skundas.

VAĮ 10 straipsnyje taip pat nurodyta administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką.

Seimo kontrolierė atkreipia dėmesį, kad VAĮ ir Taisyklių reikalavimas išaiškinti individualaus administracinio akto apskundimo tvarką yra susijęs su akta priimančio subjekto pareiga nurodyti sprendime tokią informaciją, iš kurios be papildomų informacijos šaltinių (įstatymų, poįstatyminių teisės aktų) ir laiko sąnaudų asmeniui, nepriklausomai nuo jo išsilavinimo, amžiaus, būtų aišku, kokiai institucijai, nurodant tikslų pavadinimą ir adresą, bei per kokį terminą gali būti paduotas skundas.

LVAT nuosekliai laikosi praktikos, jog VAĮ nustatytas reikalavimas, kad individualiame administraciniame akte turi būti nurodyta akto apskundimo tvarka, nustato pareigą individualų administracinį aktą priimančiam viešojo administravimo subjektui (šiuo atveju MD) sprendime nurodyti tokius duomenis, iš kurių be papildomų informacijos šaltinių (įstatymų, poįstatyminių teisės aktų) ir laiko sąnaudų pareiškėjui, nepriklausomai nuo jo išsilavinimo, amžiaus, būtų visiškai aišku, kokiai institucijai (institucijos pavadinimas, adresas) ir per kokį terminą (nurodant, ar terminas skaičiuojamas nuo sprendimo priėmimo, ar nuo individualaus akto gavimo dienos) gali būti paduotas skundas.

Administracinio akto apskundimo tvarkos neišaiškinimas tinkamai nedera su geru viešuoju administravimu bei Konstitucijoje įtvirtintu principu, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, gali suvaržyti asmens teisę kreiptis į išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka instituciją ar teismą. Apskundimo tvarkos individualiame administraciniame akte tinkamas nenurodymas (neišaiškinimas) gali būti laikomas priežastimi, objektyviai sukliudžiusia pareiškėjui laiku kreiptis į teismą.

13. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Skundo dalis dėl MD pareigūnų veiksmų (neveikimo), pateiktame atsakyme nenurodžius rašto apskundimo tvarkos, yra pagrįsta.

Dėl VRM pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai neatsakant į prašymą

14. Skunde rašoma, kad Pareiškėjas raštu kreipėsi į Lietuvos Respublikos Vyriausybę (toliau – LRV), tačiau ši Pareiškėjo prašymą persiuntė nagrinėti pagal kompetenciją VRM, Pareiškėjas per teisės aktuose nustatytus terminus iš VRM negavo nei informacijos apie jo prašymo nagrinėjimo pratęsimą, nei atsakymo į jį.

15. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas 2023 m. gegužės 16 d. raštu kreipėsi į LRV, tačiau LRV 2023 m. gegužės 24 d. raštu Nr. PAS-564 šį kreipimąsi pagal kompetenciją persiuntė atsakyti VRM. Pareiškėjas iki kreipimosi į Seimo kontrolierę dienos (2023-07-03) nebuvo gavęs atsakymo iš VRM ir tik po Seimo kontrolierės dviejų kreipimųsi su prašymu pateikti Skundo tyrimui būtiną informaciją 2023 m. liepos 14 d. raštu Nr. 4D-2023/1-701/3D-102 ir 2023 m. rugsėjo 7 d. raštu Nr. 4D-2023/1-701/3D-1852, Pareiškėjui 2023 m. rugsėjo 26 d. raštu Nr. 1D-4837 buvo pateiktas atsakymas.

16. Seimo kontrolierė atkreipia VRM dėmesį, kad VRM asmenų aptarnavimo procese dalyvauja nagrinėdama asmenų prašymus ir skundus, priskirtinus ministerijos kompetencijai. Pagal VAĮ, kuris nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus, garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą,

įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje, asmenų prašymus (pagal VAĮ 2 straipsnio 10 punkto nuostatas, asmens prašymas yra suprantamas kaip su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus) viešojo administravimo subjektai (šiuo atveju – VRM) nagrinėja Taisyklėse nustatyta tvarka (šios pažymos 7 punktas).

Pagal nustatytą teisinį reglamentavimą (šios pažymos 6 punktas) atsakymus į prašymus viešojo administravimo subjektas parengia atsižvelgdamas į jo turinį, t. y. į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; į prašymą pakonsultuoti asmenį jam aktualiu klausimu atsakoma suteikiant konsultaciją pagal institucijai nustatytą kompetenciją arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti; į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma priimant administracinį sprendimą ir su juo supažindinant prašymą pateikusį asmenį; į kitus prašymus atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys. Pažymėtina, kad atsakymus į gautus prašymus (ne tik į prašymą priimti administracinį sprendimą) viešojo administravimo subjektas turi pateikti per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą atsakymas į prašymą negali būti pateiktas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys.

Nagrinėjamu atveju tai reiškia, kad VRM pareigūnams kilo pareiga per 20 dienų atsakyti į LRV 2023 m. gegužės 24 d. raštu Nr. PAS-564 persiūtą Pareiškėjo kreipimąsi pagal jo turinį, t. y. pateikti prašomą informaciją per nustatytą terminą, todėl Seimo kontrolierė atkreipė dėmesį į VRM atsakyme Pareiškėjui pateiktus argumentus, kodėl atsakymo terminas užtruko, ir nurodytą priežastį, jog buvo laukiama, kol darbuotojai grįš iš atostogų. Šie argumentai atrodo keistai ir nepateisinamai, nes laukimo terminas tęsėsi net keturis mėnesius, iki 2023 m. rugsėjo 26 d.

Svarbu pažymėti, kad VRM pareigūnai, nustatę priežastis, jog nėra galimybės laiku pateikti atsakymą, atsakymo terminą turėjo pratęsti, bet ne ilgiau kaip 10 darbo dienų, ir apie tokį sprendimą per 5 darbo dienas nuo jo priėmimo raštu turėjo informuoti Pareiškėją, tačiau VRM nė vienos iš šių VAĮ ir Taisyklėse įtvirtintų pareigų neįvykdė. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad tik po Pareiškėjo kreipimosi į Seimo kontrolierę su skundu VRM 2023 m. rugsėjo 26 d. raštu Nr. 1D-4837 pateikė Pareiškėjui atsakymą.

Seimo kontrolierė pažymi, kad kiekviena viešojo administravimo institucija (nagrinėjamu atveju – VRM) yra saistoma bendrųjų konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.) (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) 2012 m. kovo 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A502-1605/2012; 2012 m. birželio 28 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A492-2045/2012; 2014 m. balandžio 3 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A492-801/2014).

Šioje pažymoje nustatytos aplinkybės leidžia teigti, kad nagrinėjamu atveju VRM pareigūnai savo veikloje nesivadovavo atsakingo valdymo (gero administravimo) principu bei nesilaikė VAĮ ir Taisyklėse numatytų terminų.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Skundo dalis yra pagrįsta.

17. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad pareigūnai privalo Seimo kontrolierių reikalavimu nedelsdami pateikti jiems informaciją, dokumentus ir kitą medžiagą, būtinus jų funkcijoms atlikti.

Seimo kontrolierė pažymi, kad Skundo tyrimo metu VRM Seimo kontrolierei laiku nepateikė prašomos informacijos, dėl ko nebuvo galima atlikti skundo tyrimo. Tik po daugkartinių prašymų telefonu ir pakartotinio kreipimosi 2023 m. rugsėjo 7 d. raštu Nr. 4D-2023/1-701/3D-1852 atsakymas Seimo kontrolierei buvo pateiktas 2023 m. spalio 2 d. (šios pažymos 4 punktas). Toks

VRM pareigūnų elgesys trukdė laiku Seimo kontrolieriui atlikti savo funkcijas. Atsižvelgdama į tai Seimo kontrolierė rekomenduoja vidaus reikalų ministrei imtis priemonių ir užtikrinti, kad ateityje būtų laikomasi SKĮ 20 straipsnio 1 dalyje pareigūnams nustatytos prievolės Seimo kontrolieriaus reikalavimu nedelsiant pateikti prašomą informaciją.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAI

18. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X Skundo dalį dėl MD pareigūnų veiksmų (neveikimo), pateiktame atsakyme nenurodžius rašto apskundimo tvarkos, neatsakant į Pareiškėjo prašymą, pripažinti pagrįsta.

19. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X Skundo dalį dėl VRM pareigūnų veiksmų (neveikimo), nesilaikant terminų atsakant į Pareiškėjo prašymą, pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJOS

20. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė **vidaus reikalų ministrei** rekomenduoja:

20.1. imtis priemonių, kad VRM pareigūnai asmenų prašymus nagrinėtų laikydamiesi Taisyklėse nustatytų terminų ir savo veikloje vadovautųsi gero administravimo bei kitais viešojo administravimo principais, vykdytų jiems priskirtas pozityvias pareigas ir teiktų pareiškėjams visapusišką informaciją, susijusią su jų prašymų nagrinėjimu;

20.2. imtis priemonių ir užtikrinti, kad ateityje Seimo kontrolieriaus reikalavimu būtų nedelsiant pateikiama prašoma informacija.

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė